2.2. İlk Seriyyeler

Hz. Peygamber farklı amaçlarla çeşitli bölgelere küçüklü büyüklü seriyyeler gönderdi. Bu seriyyelerin ilki Ramazan'da hicretin yedinci ayında Hz. Hamza'nın komutan olarak görevlendirildiği ve otuz sahabenin katıldığı Seyfü'l-bahr Seriyyesi'dir. Şam tarafından gelen Ebu Cehil'in yönettiği üç yüz kişilik kervan üzerine gönderilen seriyye Seyfü'l-bahr mevkiinde Kureyş kervanı ile karşılaştı. Her iki grubun da müttefiki olan Mecdi b. Amr el-Cühenî'nin arabuluculuğu sayesinde herhangi bir çatışma olmadı. Hz. Hamza, Medine'ye dönüşünde olanları anlattığında Resulullah(s.a.v.), Mecdi b. Amr'ın savaşı önleyen çabasından dolayı memnuniyetini ifade etmiştir. Bu seriyyenin taşıdığı beyaz renkte bir bayrak Hz. Peygamber'in edindiği ilk sancak olma özelliği taşıyordu. O, bu sancağı Hz. Hamza için bağlamıştı.[27]

Ubeyde b. Hâris komutasında gönderilen diğer seriyyenin yönü aynı yılın Şevval ayında Rabiğ'e olmuştur. Altmış kişinin yer aldığı seriyye Ebu Süfyan'a bağlı iki yüz kişi ile karşılaştı. Karşılıklı ok atma dışında bir çatışma yaşanmadı. Sa'd b. Ebi Vakkas İslam tarihinde ilk ok atan kişi unvanını bu seriyyede kazanmıştır.[28]

Hz. Peygamber'in sancağını Zilkâde ayında bu sefer Sa'd b. Ebi Vakkas'ın komutanlığını yaptığı seriyye taşıdı. Resul-i Ekrem, Sa'd'dan(r.a.) Harrar denilen yeri geçmemesini, Kureyş'in kervanını burada beklemelerini istedi. Yaya olarak hareket eden seriyye gündüz gizlenip gece yollarına devam etti. Kervan bir gün önce geçtiği için herhangi bir karşılaşma olmadı.[29]

Seriyyeler arasında sonuçları bakımından en dikkat çeken Abdullah b. Cahş komutasında Medine civarına gönderilen seriyyedir. Hicretin ikinci yılının Cemâziyelâhir ayında yola çıkan askerî birliğin görevi keşiflerde bulunmak ve istihbarat toplamaktı. Hz. Peygamber mühürlü bir mektup vererek talimatın ikinci günün sonunda açılmasını istemiş ve ona uygun davranılmasını emretmişti. Resulullah(s.a.v.) mektupta Nahle mevkisinde konaklamasını istediği Abdullah b. Cahş'tan Kureyş hakkında bilgi edinmesini istiyordu. Nihayet Mekkelilere ait bir kervanın o bölgeden geçtiği görüldü. Müslümanlar haram aylarda bulunmaları sebebiyle tereddüt etmelerine rağmen saldırmaya karar vererek bir müşriki öldürüp iki esir aldılar ve el koydukları kervan malları ile Medine'ye geldiler. Rahmet Elçisi görevlerinin dışına çıkan seriyyenin haram aylarda kan dökmesinden hoşnut olmadı.[30] Bunun üzerine inen ayetler, müşriklerin Müslümanlara yaptıklarının daha büyük günah olduğunu bildirdi. Esirler fidye karşılığında serbest bırakılırken içlerinden Hakem b. Keysan Müslüman olarak Medine'de kalmayı tercih etti. Ayrıca bu sefer sonrasında alınan mallar elde edilen ilk ganimet oldu.[31]

AYETLERİN IŞIĞINDA

"Sana haram ayı, yani onda savaşmayı soruyorlar. De ki: O ayda savaşmak büyük bir günahtır. (İnsanları) Allah yolundan çevirmek, Allah'ı inkâr etmek, Mescid-i Haram'ın ziyaretine mani olmak ve halkını oradan çıkarmak ise Allah katında daha büyük günahtır. Fitne de adam öldürmekten daha büyük bir günahtır. Onlar eğer güçleri yeterse, sizi dininizden döndürünceye kadar size karşı savaşa devam ederler..."

(Bakara suresi, 217. ayet.)

Bedir Savaşı'ndan önce Resulullah'ın(s.a.v.) bizzat başında olduğu bazı seferler de yapıldı. Bunlar Kureyş'in ticari alanını daraltmayı amaçlayan Ebvâ, Buvat ve Zü'l-uşeyre Gazvesi'dir. Resulullah'ın(s.a.v.) ilk gazvesi olması bakımından Ebvâ Gazvesi'nin ayrı bir yeri vardır. Hz. Peygamber'in diğer bir seferi Safvan Gazvesi'dir. Kürz b. Cabir Fihrî'nin Medine civarına saldırması üzerine Resulullah(s.a.v.) düşmanı

27 Vâkıdî, Meğâzî, C 1, s. 9,10.
28 İbn Sa'd, Tabakât, C 3, s. 130.
29 İbn Hişâm, es-Sîre, C 2, s. 251.
30 İbn Sa'd, Tabakât, C 2, s. 9-10.
31 bk. Bakara suresi, 217. ayet; Vâkıdî, Meğâzî, C 1, s. 13-19.

iki yüz kişilik bir ordu ile takip ettiyse de kaçtıkları için bir çatışma meydana gelmedi. Bedir tarafında bir vadide olması sebebiyle bu gazveye Birinci Bedir Gazvesi de denilmektedir.[32]

Hz. Peygamber'in katıldığı yirmi yedi gazvenin sadece dokuzunda sıcak çatışma olmuştur. Bu savaşlar Bedir, Uhud, Müreysi, Hendek, Kurayza, Hayber, Mekke'nin fethi, Huneyn ve Taif'tir. Bunlardan Mekke'nin fethinde ciddi bir çatışmadan da söz etmek zordur. Ayrıca Resulullah(s.a.v.) gerek keşif gerekse baskın amaçlı gönderdiği altmışa yakın seriyyenin hedef ve planlamasını bizzat yaptıktan sonra sahabeden birini komutan tayin etmiştir.[33]

32 İbn Hişâm, es-Sîre, C 2, s. 241, 248, 251.
33 bk. İbn Sa'd, Tabakât, C 2, s. 5-155.
34 Vâkıdî, Meğâzî, C 1, s. 19.
35 İbn Hişâm, es-Sîre, C 2, s. 322.